

Architektonickou kancelář medusa group založili v roce 1997 architekti Przemyslaw Lukasik a Lukasz Zagala. Svému názvu nezůstává medusa nic dlužná. Její stavby, rozestě po celém Polsku, jsou jako žahadla - zasáhnou, zaujmou, okoření a pozvednou danou lokalitu.

Medusa si libuje v industriálu

Mgr. Anna Prokopová
Ing. arch. Tadeáš Goryczka

Budovu bývalé sýpky na okraji Glivic adaptovali architekti ze studia medusa group na loftové byty. Hlavní důraz kladli na přiznání původních dřevěných konstrukcí, cihlového zdiva a na zachování otevřené prostorové dispozice interiéru a původních oken.

Medusa group sídlí v rekonstruovaném industriálním objektu v centru hornoslezské Bytomi. Na svém kontě má již desítky staveb, za které získala řadu ocenění. Naposledy k nim v květnu 2010 přibyl titul Super jednička, který uděluje sdružení Moje město z Katowic za nejlepší realizace v regionu, za konverzi bývalé sýpky v Glivicích na loftové byty. A není se co divit, medusa group je odborníkem na průmyslovou architekturu a lofts. Ve svém portfoliu má i rekonstrukci bývalé lampárny na loft a další adaptace továren. O přístupech k industriálu a situaci v polské architektuře jsme hovořili s duchovními otci medusy group P. Lukasikem a L. Zagalou.

Z vašich projektů je zřejmé, že máte vřelý vztah k industriální architektuře. Čím vás nejvíc oslovuje a přitahuje?

Průmyslová architektura, to je naše přirozené prostředí, kde jsme vyrůstali. Její síla tkví v jednoduchosti, ve střídmém přístupu k detailům a především v její účelnosti. Především se zde jedná o projevy racionality a takto vzniklé formy jsou derivátem technologických požadavků a optimalizací finančních potřeb. V oblasti průmyslu totiž neexistuje prostor pro marnivost.

Foto:
archiv medusa group

Przemyslaw Lukasik

Na co jste kladli hlavní důraz při konverzi bývalé důlní lampárny a sýpky na lofts? Jak k takovým zadáním přistupujete?

Když řešíme rehabilitaci postindustriálních objektů, klademe vždy silný důraz na zachování charakteru místa a prostoru, ale současně se snažíme odkrýt a objevit nový potenciál, související s jejich novým využitím. Takové objekty se velmi často vyznačují nevšedním příběhem, výtvarným výrazem, umístěním anebo mají výjimečnou konstrukci. Proto k nim pokaždé přistupujeme nově, individuálně. Velice se snažíme, aby během

Lukasz Zagala

úprav nebyl „zalíčen“ skutečný původ stavby. Patříme k odpůrcům ukrytí betonových stropů, anebo ocelových příhrad v prostoru stropních podhledů. Velmi často také v zájmu dosažení požadovaného kontrastu proti sobě stavíme historický charakter se současnými architektonickými přístupy.

Je o bydlení v loftech v Polsku velký zájem?

Běžně se nezabýváme průzkumem trhu s byty, tudíž asi přesně na tuto otázku nemohu odpovědět, ale když si uvědomím, jak se média tomuto novému typu bydlení věnují, vypadá to, že zájem je zde ohromný. Je však

Do cihlové fasády vložili architekti současné ocelové schodiště obložené cortenem, který časem získá patinu.

třeba uvědomit si, že bydlení v loftech není pro všechny. Ne každý je připraven sdílet takový „experiment“ a takové rozhodnutí vyžaduje důkladnou rozvahu. Bydlení v loftu znamená přijmout do jisté míry specifický druh životní filozofie a životní styl, včetně jeho kladných a záporných stránek.

Můžete nastínit, jak se v Horním Slezsku v posledních dvaceti letech vyvíjela bytová výstavba a jaký typ domů ji zejména charakterizuje?

Slezský trh s byty se dost liší od toho v okolí Varšavy nebo Poznani. Ale o tom, v jakých prostorách budou lidé bydlet nerozhoduje architekt! Parametry bytů, jejich skladbu, plochy a kvalitu určuje především developer. Avšak záleží pak na nás, zda jeho podnikatelské požadavky přeložíme do architektonického jazyka. Jsme proto nesmírně rádi, že naše profesní úsilí nezůstalo bez povšimnutí a že podle našeho projektu realizovaný bytový komplex v jižní části Katovic byl nominován na několik ocenění, že naše práce objednaná místním developerem boří zavedené stereotypy a dva objekty dokonce vznikly jako domy pavlačového typu. Nakonec tento druh uspo-

Bolko loft je adaptací bývalé lampárny v Bytomi na loftové bydlení. Objekt je zavěšen na osmi betonových sloupech, které byly očištěny a zachovány v pohledovém stavu. Kovové konstrukce byly rovněž očištěny a natřeny na bílo, v kontrastu k barevnému řešení interiérových stěn.

Bytový komplex v katovické části Bažantov byl nominován na několik ocenění.

Slezská škola architektury

Specifickým rysem architektů Horního Slezska je chápání staveb jako komplikovaného, vícerozměrného úkolu, řešeného podobným způsobem, jakým inženýři navrhují vzájemnou interakci mezi jednotlivými částmi, fungujícími jako jeden organismus.

Změna pracovních podmínek polských architektů a široké otevření se Polska světu po roce 1989 představovaly obrovskou příležitost také pro polskou architekturu. Za posledních dvacet let tam vznikla řada významných projektů a realizací. V současné době dochází v Polsku k velké obnově architektury. Není to proces jednotný a sourodý, jelikož architektonické prostředí v několika hlavních střediscích se na pozadí rozdílného historického vývoje navzájem liší: Varšava je kosmopolitní, široce otevřená světu, rychle reagující na jakékoli novinky, Krakov se snaží

pokračovat v tradici široce chápaného modernismu, Vratislav je „měkce“ postmoderní a také kosmopolitní, zatímco Horní Slezsko rozvíjí myšlenku racionalismu a funkcionalismu, opíraje se o svou vlastní tradici průmyslové a velkoměstské architektury. Zajímavé prostředí architektů, pojmenované Slezská škola architektury, přináší do architektury skutečnou kvalitu a hodnotu.

O tom, že pragmatický modernismus je trvalým rysem hornoslezské architektonické školy, svědčila i unikátní výstava Slezská škola architektury?, kterou v Ostravě nedávno uspořádaly SARP O. (Obec architektů) Katowice, Galeria Architektury SARP, SPOK – spolek pro ostravskou kulturu. Na výstavě se představilo 17 významných architektonických atelierů a kancelářů.

„V názvu výstavy je ukryta snaha hledat odpověď na otázku, zda lze definovat existenci pojmu, jakým by byla Slezská škola architektury, a to ve smyslu směru a určitého způsobu sdílení projekčního přístupu a myšlenkové tradice, doposud neoficiálně označova-

řádání byl typický pro dělnickou výstavbu. Postupně však upadal v zapomnění i když charakteristické dispoziční členění pavlačových domů je často velmi vhodné pro náročné lokality a umožňuje vytvářet zajímavé sestavy bytů.

Co podle vás nejvíc ovlivní další vývoj výstavby bytů?

Dle mého soudu je bytová výstavba závislá především na penězích. Struktura bytů se určuje podle „úvěrové výhodnosti“. V současnosti je největší zájem o malometrážní byty se základním vybavením, jelikož získat bankovní úvěr není vůbec samozřejmé.

Jak globální ekonomická krize ovlivnila množství zakázek, na kterých pracujete?

Během tří posledních let se u nás neobjevil žádný klient, který by požadoval návrh bytového objektu. Velký, ještě v době před

krizí zpracovávaný projekt pro bytový komplex v Glivicích zatím nebyl realizován, několik návrhů kancelářských budov bylo pozastaveno.

Kdybyste dostali nabídku, abyste navrhli stavbu pro Ostravu, a to bez jakýchkoliv omezení, jaká stavba by to byla a proč?

Tak takové tužby nemáme. Jsme totiž uvědomělí architekti a moc dobře víme, že situace, kdy bychom mohli navrhnout něco bez jakýchkoliv omezení, nemůže ani nastat. Nemáme žádnou vysněnou stavbu, na které bychom chtěli pracovat. Snažíme se sledovat společenské dění, reagovat na požadavky společnosti a při tom řešit jistý díl prostorových problémů. Velmi rádi se rovněž pokusíme vyřešit část takových problémů i v Ostravě – pokud by byl samozřejmě zájem.

Z výstavy Slezská škola architektury?

Foto: SPOK

né jako Slezská škola architektury. Jde o jev, jenž prozatím nebyl souhrnně zpracován ani do podrobné publikace ani na toto téma nevznikla souhrnná výstavní expozice.

Z mnoha zajímavých realizací tamních architektů byly vybrány projekty, vyznačující se znaky typickými pro Slezskou školu. Vykazují čitelnou racionalitu řešení a velmi často také vazbu na lokální tradici průmyslové a modernistické architektury. Návrhy jsou výsledkem důsledného hledání nevhodnějšího řešení, proto se u nich nezdědka setkáváme s takřka

objevnými přístupy. Z přehledu nabízených staveb lze vycítit snahu slezských projektantů vzdorovat poplatné a levné okázalosti a odpor ke komerční architektuře, zamořující Polsko. Většina prezentovaných autorů jsou absolventi Fakulty architektury Slezské polytechniky v Glivicích a svými pracemi prokazují, že v procesu navrhování je daleko významnější hledání prostorotvorných principů, než povrchní nadšení pro formu,“ uvedl architekt Tadeáš Goryczka ze Spolku pro ostravskou kulturu.